13e Jaargang.   Curaçao den 19n. December 1896.   N° 677

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50 voor elken regel meer fl. 0,07

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un annucio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

Wat wij zoolang vreesden en tegen alle hoop in nog hoopten te ontkomen, is geschied. Heden omstreeks 10 uur bracht de telegraaf ons de zoo droeve tijding, dat Z. D. H. Mgr. H. A. M. Joosten, Bisschop-titalair van Marciana en Apostolisch Vicaris van Curaçao, is overleden.

Voorzeker, diepe droefheid vervult ons hart, nu wij deze regelen neerschrijven, doch ook met vertrouwen zien wij op tot God, Die, hoe zwaar Hij de Curaçaosche Missie slaat door den dood van haar Herder, toch ook troost zal schenken aan het bedroefde hart en kracht om met gelatenheid de beproeving te dragen, welke ons is opgelegd.

Thans welt één bede voor den Doorluchtigen Overledene op uit onze ziel, een bede, die wij willen leggen op de lippen van allen, voor wie onze innig beminde Bisschop heeft gearbeid en gezwoegd, ja voor wie Hij Zijn kostbaar leven heeft gegeven, de bede, in welke alleen wij Hem onze liefde nog toonen kunnen:

Requiescat in pace
Dat Hij ruste in vrede.

VERRASSINGEN.

Elk gebied heeft zijne verrassingen. Verrassingen, die ons kunnen verheugen, omdat ze ons den mensch doen kennen van zijne goede zijde, maar ook die ons kunnen bedroeven, omdat het lage, het vuige, dat in den mensch wonen kan, zich daarin dikwijls op duidelijke wijze openbaart.

Tot de verrassingen nu van den laatsten tijd behooren zonder twijfel het woord van den Oxfordschen professor Max Müller en de onthullingen van Von Bismarck. Ons dunkt, dat beide mannen te merkwaardige personen zijn, dan dat wij niet een wijle hun onze aandacht schenken zouden.

Prof. Müller is een Duitscher, die aan de wijdvermaarde hoogeschool van Oxford een leeraarsstoel bezet, het ernstig en onpartijdig meent met de wetenschap en van tijd tot tijd een geleerde verhandeling of een wetenschappelijk artikel plaatst in de *Deutsche Rundschau*.

Proefdè men steeds in hetgeen Prof. Müller schreef den man van grondige kennis, die de wetenschap zocht, omdat hij de waarheid liefhad, een zijner laatste artikelen heeft hem doen kennen als een anderen Brunetière, als een volgeling van den man, die nu bijna twee jaar geleden het bankroet der wetenschap kwam aankondigen en in het ongeloovige tijdschrift: *Revue des deux Mondes* de verklaring aflegde, dat niet de godsdienst van het tooneel verdwijnen zou, maar dat de wetenschap had afgedaan met te dingen naar de plaats, waar de godsdienst had gestaan. Dr. Müller nu gaat verder en veronderstelt, dat de bank der moderne wetenschap reeds gesprongen is; hij vraagt zijnen lezers: "Heeft men er wel eens over nagedacht, wat de mensch zonder godsdienst zou zijn geworden? En of het ontstaan van het godsbegrip niet een logisch gevolg is van het besef van het onbegrensde?

"Want waarom zouden wij toch aannemen, dat al wat ons verstand niet bevatten kan, niet bestaat? Bestaan de infusie-dieren en de bacteriën niet, omdat ons oog ze niet kan waar-nemen? Wij leven in een spelonk, in een gevangenis, zooals Plato reeds zeide, en niettemin nemen wij onze indrukken zooals ze zijn en vormen daaruit algemeene begrippen en woorden, en met die begripswoorden bouwen wij dien toren van Babel op, dien wij de menschelijke wetenschap noemen.

"Ja, zeggen sommige philosofen dan, onze zintuigen zijn wel beperkt, maar ons verstand, onze rede — dat is toch iets onbeperkts.

"Wel," antwoordt Max Müller hierop, "herinnert men zich niet meer, wat Hobbes reeds heeft aangetoond, dat het verstand niets doet dan de indrukken der zintuigen optellen en aftrekken? En dat Locke reeds heeft gevonden, dat niets in ons intellect is, dat niet eerst in onze zintuigen was?"

Wanneer Dr. Müller van Darwin spreekt, dan geeft hij toe, dat Darwin door aan te toonen, dat vele zoogenaamde *species* geen onafhankelijke scheppingen zijn geweest, maar uit andere *species* zijn voortgekomen, het scheppingswerk zeer vereenvoudigd heeft, en niemand die verdienste hem onthouden kan, maar hij verklaart absoluut, dat Darwin, Herbert Spencer en anderen ten zeerste gefaald hebben, toen zij de quæstie van de afstamming des menschen wilden oplossen door physieke overeenkomsten. Immers toegegeven, dat er, wat het gansche lichaam aangaat, een onmerkbare overgang bestaat van den pitheoanthropos tot den mensch..... "zouden wij dan daarmede den overgang van het dier tot den mensch gevonden hebben? Want de mensch is mensch, niet omdat hij geen staart heeft, maar omdat hij *spreekt*. En spreken beteekent ook *denken*, niet zooals het dier denkt, maar *met begrip* denken. Als een aap dat begrip bezat, dan zou hij *ipso facto* een mensch zijn, niettegenstaande zijn klein hersenvolume en zijn langen staart."

Begrip.... dat is dus het onderscheidend kenteeken van den mensch. Doch een begrip komt niet vanzelf. Derhalve moet een begrip gevormd, gemaakt worden. En daaruit volgt weer, dat er ergens een Maker moet zijn.

Doch die Maker werkt niet doelloos, zooals Prof. Max Müller in breede trekken betoogt uit de orde der natuur, waarover hij aldus schrijft: "De natuur is niet gek of onsamenhangend. Als de vrucht aan den boom rijp is, dan valt zij op den grond vol zaadkorrels. Het omhulsel barst, het zaad valt op de aarde, de hemel regent, de regen maakt het zaad vruchtbaar, de zon schijnt en doet het zaad gedijen.... en als de boom gegroeid is en weer bloesems en vruchten draagt, dan is de vrucht goed voor den mensch, voedzaam, niet giftig. Is dat alles zonder doel, zonder verstand? En ook de mensch heeft regen en zonneschijn noodig, maar ook warmte en duisternis, en dat alles wordt hem gegeven, zoodat hij leven en denken en werken kan. Zonder dat zou hij waarschijnlijk een mormeldier of niet meer dan een Eskimo geworden zijn.

"En hoe merkwaardig is het dat, evenals de boom zich telkens hernieuwt, ook de mensch dat doet. De zoon verschilt van den vader en toch: hoe sterk is vaak de overeenkomst! Er is dus blijkbaar een vorm, die het eeuwig gelijkblijvende in den mensch bewaart en toch aan elken mensch vrijheid en individualiteit laat."

Wij zouden nog schoone gedeelten kunnen aanhalen uit het betoog van Dr. Max Müller, waar hij de noodzakelijkheid van het bestaan eens Denkers buiten ons bewijst, die ons de gedachte geeft. Doch hetgeen wij reeds aanhaalden, is genoeg om nog eens in herinnering te brengen, dat alle overdreven vereering voor een wetenschap, die zich wederrechtelijk den naam van *de* wetenschap heeft toegeëigend, met kracht afneemt.

Er was een tijd, dat die wetenschap, gekomen in de tweede en derde hand, rondliep in couranten-artikelen, in vergaderingen en in clubs met over alles den staf brekende stamgasten, alsof het materialisme de groote openbaring was van onze eeuw. Men wenschte elkander reeds geluk met den ondergang van de vrienden der duisternis, die voorgoed waren teruggedreven in de

FEUILLETON.

AMOR HEROÏCO.

Tabata den anja 1650. Solo tabata bahando i a tira su ultimo rayonan ariba cara spantar di un muher, koe tabata sinta e sol den su cas dilanti di bentana habri. Spantoe i ansia di mas grandi hende por a leza den su wowo, koe no tabata mira nada di e miles colornan, koe solo tabata pinta toer cos coe nan.

Un anoche asina ainda.... O mi Dios, mi ta tembla, mi ta teme, ora mi ta corda ariba esai. Aja, banda di e toren haltoe, mi esposo ta sinta será, wardando su morto.

Fielmente el a sirbi Cromwell! *Un* kehamentoe di un amigoe tabata basta pa nan serele! Majan anoche, ora klok ta bati lo e moeri! O, mara mi por a librele!.... Desespera el a lamanta, i ta camna bai bini den su cas, te ora cansamentoe a haciele sinta i pega sonjo.

Conforme dia a habri el a lamanta i el a bai cerca Cromwell, koe tabata coe su troepa na otro banda di e pueblo.

Prosterna na su rodia, manoe den laria, wowo jen di lagrima, el a pidi Cromwell bida di su esposo Richard. Envano! Coerazon di e tirano a keda duroe i sin sintimentoe.

El a busca auxilio cerca su amigoenan. Nan a jora huntoe coenele, pero nan no por a judele. I atrobe el a boela lamanta na caya cerca batidor di klok.

"Aki lo mi haja judanza!" su coerazon a bisele. El a suspira, el a pidi e hombor pa no bati klok es anoche, como unico medio pa scapa bida di su esposo. Pero Kaspar no kier ta infiel, el no por a haci es koe e muher a pidiele.

"Bo mester conforma bo coe boluntad di Dios," e dici "Mi no por larga di bati klok na anoche. Klok *mester* bati."

Temblando el a para cerca djele.... A parce koe el a corda un cos...."Klok lo no bati," el a grita i a corre bai.

Amor ta sabi i spiertoe. Su coerazon a haja un otro medio pa salba su esposo.

I atrobe solo ta baha den un lamar di miles colornan. Tabata un mitar ora ainda, promer koe Kaspar mester bai bati Klok.

Kaspar, e viejo, koe a bira bieuw den su sirbici tabata para na porta di su cas.

Biento di anoche tabata hunga coe su cabei blancoe. Muchoe hende el a mira moeri, reynan el a weita nacé, coroná i....disparecé. Sesenta anja largoe e tabatin caba mes oficio.

Poco poco el a bai cerca toren, ora un muher a topele.

Elisabeth a bolbe mira den su cara coe su wowo coral di joramentoe. El a mira, koe e muher tabata papia, pero el no por a tendele.

"Papia mas duroe, mi ta soerdo!"

"Ai, na nomber di Dios, Kaspar, bon Kaspar, no bati klok awe anoche!" el a bisa jorando.

"Kiko! no bati klok? Bo ta loco!" Kaspar a grunja.

"Kaspar, pa amor di Dios, loebida un biahe sol di bati klok, un bez sol, i mi esposo lo keda biba. Mira, aki mi tin placa. Mi a bende toer mi cos di oro i plata, koe mi tabatin. E placa ta pa bo, si bo no ta bati klok awe anoche."

"Kiko! Bo ta ofrece mi placa!" el a bisa rabiar.

"Sesenta anja largoe mi a cumpli fielmente coe mi obligacion, i awor lo mi toema placa pa mi no cumpli coe mi deber! No, ni pa toer placa di mundoe. Kiko mi tin koe bo esposo? Lo mi haci mi obligacion! A caba...."

Sin papia nada mas, el a bai. Pero Elisabeth a corre su dilanti, como un bina el a pasa cayanan, a jega toren i a subi. Muchoe para a boela lamanta spantar den nan sosiegoe. El no a ripara nada. El ta subi. Porfin el a jega ariba i el e mira Kaspar bini, unbez le jega pa bati klok.

Mas aleeuw el a mira hopi solda. Nan scopet ta lombra den solo. Ora Kaspar lo coeminza bati klok lo nan tira su esposo mata.

"Klok lo keda ketoe," e dici den di e mes. El a cohe lenga di e klok. Kaspar a coeminza bati, klok no a sóna. El a tene koe su braza e lenga, el a bai bini, dal su curpa contra klok, pero....

"Klok lo no bati" e dici, i a tenele mas duroe. Su cabez ta corre sanger, su pechoe ta sera, su manoe ta tene mas duroe.

Asina e muher heroica a bringa coe e klok i Dios a doenele triumpho.

"Mi trabao a caba," Kaspar a bisa, mientra el a scucha pa tende ultimo sono di su klok.

"Mi orea ta nenga nan sirbici," e dici, "mi no a tende nada. Mi bon klok bieuw, mi orea tin falta, abo no! Adios!"

El a kita lagrima for di su wowo. "Ta duroe," e dici, "koe mi orea ta bira asina."

Cromwell a warda batimentoe di klok, pa duna senjal di morto. Su wowo a saca candela, pero el a keda warda sin papia nada. Ata un muher a jega, a cai na su rodia, a moenstrele su manoe toer kibra i a contele pakiko klok no a bati. Tal amor a vencé Cromwell mes i el a duna Richard su libertad.

spelonken en catacomben, waaruit eenmaal het Christendom was naar buiten getreden. Hoevelen hebben in die dagen de Katholieke wetenschap niet den rug toegekeerd en veracht: wie wil ook in dezen tijd van "licht" een vijand daarvan heeten!

Doch de tijden veranderen en brengen verrassingen mede: de duisterlingen van voorheen verdrijven wederom den stikdonkeren nacht, die de mannen van "het groote licht" heeft overvallen.

Nog een verrassing, doch op geheel ander gebied, werd ons in den laatsten tijd bereid door Prins Von Bismarck in zijne "Onthullingen".

Steeds had deze man in de lagere en hoogere staatsambten, welke hij bekleedde, zich een trouw dienaar van Duitschland getoond en bij vorst en volk was hij geëerd als grondlegger der Duitsche eenheid. Toen hij zijn tachtigsten verjaardag vierde, kwam al wat Duitschland groots bezit, te Friedrichsruhe samen, en het was toen als een wereldfeest. En nu....? De wereld kende Bismarck als een groot politicus en zij meende, dat hij met zijn talenten woekerde niet voor zichzelven, maar voor het welzijn van zijn vaderland. Wie had kunnen vermoeden, dat laag egoïsme voorzat bij Bismarcks handelingen en hij niet zoozeer de glorie van zijn land als wel zijn eigen grootheid zocht! Toch bewezen de onthullingen dit. De trouw gewaande zoon heeft zich gelijkgesteld met den verachtelijken landverrader, en de vroegere kanselier van het machtige Duitsche rijk werd neergeworpen van het voetstuk, waarop Duitschland hem voor het oog der geheele wereld had geplaatst.

Men zegt, dat Bismarck zijn roem heeft overleefd. Het zij zoo, doch dien roem zal hij niet herwinnen door wegens persoonlijke ontevredenheid of uit wraak tegen den keizer, die in het bewustzijn zijner jeugdige kracht hem de teugels van het bewind uit de handen nam, de openbare orde te gaan verstoren en ambtsgeheimen te schenden, die hij met zich had moeten voeren in het graf. Wat heeft men thans te denken van Bismarcks leven en streven nu hij door hetgeen hij openbaarde, zijn land verried en aan den binnenlandschen vijand, het socialisme, het zwakke punt aanwees!

Is hij niet geworden de karakterlooze man, wien thans Duitschlands heerlijkheid voor niets geldt, omdat zij niet meer dienstbaar kan worden gemaakt aan zijn eigen verheerlijking? Waarlijk de tijd der onthullingen was wel de tijd der verrassing, of zoo gij wilt de tijd der ontgoocheling en ontmaskering.

Dan, Bismarck staat niet alleen. Op hem vooral valt het oog, omdat hij hoog verheven was, doch hoeveel verrassingen worden ons in de samenleving niet bereid door mannen, die in den kleinen kring, waarin zij zich bewegen, toonen niet te wezen, wat zij schenen, en die lage egoïsten zijn, zonder medelijden voor den evenmensch, wanneer de naastenliefde hun belang niet meer dient; of wel, die het ware doel hunner handelingen verbergen en den schijn aannemen, alsof zij zich opofferen voor hoogere belangen en slechts leven voor het welzijn van anderen en het heil der maatschappij! Voor *hun* doel, dikwijls te laag dan dat het de drijfveer mag zijn van menschelijke daden, hebben zij alles veil, daarvoor wordt hun geweten geweld aangedaan, het recht op de onbeschaamdste wijze verkracht en de verplichtingen verwaarloosd, die de mensch te vervullen heeft met betrekking tot God, tot zichzelven en tot de maatschappij. Welnu, Bismarck is aan de verachting prijsgegeven, verachten wij ook hen, die op welk gebied ook zijn werk op hunne manier voortzetten, zij verdienen niet beter; misschien zullen wij daardoor de maatschappij zuiveren van eenige karakterloozen en bijdragen tot de vorming van mannen van overtuiging en zuivere bedoeling, op wie men in alle omstandigheden rekenen kan.

Bismarck's onthullingen in den Rijksdag.

Geendigt nach langem verderblichen Streit
War die kaiserlose, die schreckliche Zeit,
Und ein Richter war wieder auf Erden.

Wat Schiller van den tijd zonder Keizer zegt, kunnen wij op den tijd zonder Parlement toepassen. Het was meer dan tijd, dat aan den „verderblichen Streit", welken Bismarck ten opzichte van al wat niet-Bismarcks was, opnieuw begon, een einde kwam; het Parlement is geroepen het ambt van rechter waar te nemen. Het Centrum heeft met zijn aangekondigde interpellatie de rol van den openbaren aanklager op zich genomen.

Dinsdag, 17 Nov. was de merkwaardige dag voor het Duitsche Rijksparlement aangebroken.

Sedert langen tijd waren de tribunes voor 't eerst weer met vele toehoorders en waren ook de hof-en diplomatieke loges goed bezet. De leider van het Centrum, graaf Hompesch, lichtte de interpellatie toe, welke sloeg op het geheime verdrag, dat tot 1890 tusschen Duitschland en Rusland had bestaan (ondanks het bondgenootschap met Oostenrijk en Italië) en waarvan prins Bismarck de ontwerper was. De rijkskanselier, prins Hohenlohe, antwoordde in hoofdzaak het volgende:

„Over de onderhandelingen tusschen Rusland en Duitschland van 1887 tot 1890 gevoerd, is indertijd strikte geheimhouding beloofd. Het tijdstip waarop deze verplichting ophoudt, kan dus door ons alleen niet worden bepaald. Ik ben dientengevolge op dit oogenblik niet in staat over het resultaat dier onderhandelingen officieële mededeelingen te doen. Wat verder de Duitsche staatkunde tegenover Rusland sedert het voorjaar van 1890 betreft, ook daarover kan ik geen afdoend antwoord geven, zoolang die verplichte geheimhouding blijft bestaan. Wat van deze betrekkingen kan gezegd worden, laat ik aan den staatssecretaris voor Buitenlandsche Zaken over mede te deelen, die destijds aan de onderhandelingen heeft deelgenomen. Na een zorgvuldig onderzoek der aanwezige stukken, kan ik niet nalaten de gronden, waarop toen de Duitsche staatkunde berustte, als voldoende te erkennen. Daarbij kan ik tevens de overtuiging uitspreken, dat geen ongunstige veranderingen in onze betrekking tot Rusland zich hebben geopenbaard. De bewering, dat indertijd of thans invloeden van Engeland of van andere buitenlandsche mogenheden zich hebben doen gelden, moet ik ontkennen, daar zij elken grondslag mist. (*Bravo! bravo!*) Wat de uitwerking aangaat door de jongste onthullingen op de verhouding van Duitschland in het Drievoudig Verbond en op de betrekkingen tot de overige Europeesche mogendheden geoefend, doet het mij genoegen te kunnen verklaren, dat het wantrouwen, dat in het eerste oogenblik merkbaar was in enkele kringen der bevolking van die landen, weder verdwenen is. (*Bravo!*) en dat onze betrekkingen tot onze bondgenooten nu evenals vroeger getuigen van onbeperkt vertrouwen in elkander. Evenzoo hebben onze betrekkingen tot Rusland geen oogenblik opgehouden van goeden en vriendschappelijken aard te zijn."

Hohenlohe's verklaringen werden krachtig toegejuicht.

Na den rijkskanselier kwam de staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, baron von Marschall, aan het woord, die trachtte te betoogen, dat het tractaat met Rusland geenszins onvereenigbaar was met het drievoudig verbond. Evenwel, zulk een politiek van „dubbele verzekering" kon wél door een geniaal en gevreesd staatsman als Bismarck worden gevoerd, maar was voor een zwakkeren opvolger te gecompliceerd. Ik bewonder zijn (Bismarck's) grootheid zonder afgunst, zeide Marschall, maar wij, kleiner geslacht, moeten er ons eenvoudiger doorhelpen. Daarom zou het onrechtvaardig zijn Caprivi aan te vallen, die naar zijn beste overtuiging heeft gehandeld. Overigens bewijzen de onveranderd goede betrekkingen tot Rusland, dat het zoo ook heel goed gaat.

Verschillende sprekers kwamen thans nog aan het woord, o. a. dr. Lieber van het Centrum, die o. m. vroeg, wat er wel gebeurd zou zijn, wanneer de onthullingen in plaats van op het redactie-bureau der *Hamburger Nachrichten*, op het bureau van de *Vorwärts* waren terecht gekomen.

Scherp als altijd voor den gewezen rijkskanselier was de heer Richter, leider der Duitschvrijzinnige partij: "Bismarck", zeide hij, "heeft een schandelijk misbruik van vertrouwen gemaakt, een misbruik dat onder de strafwet valt. Liet men hierbij met het oog op zijn leeftijd bij den ouden man genade voor recht gelden, het was een afschuwelijke laster den keizer voor te stellen als een marionet onder Engelschen invloed, en indien de in den Rijksdag tegenwoordig zijnde graaf Herbert Bismarck iets tot verdediging van zijn vader in het midden wist te brengen, dan was hij verplicht dit hier te doen."—Nu ontstond er een kolossaal lawaai rechts en in het Centrum, terwijl Richter ironisch lachte en zeide: „Jawel, mijne heeren daar aan den overkant, nu houdt u zich stil en denkt als in het bekende lieve liedje: „Ich wollt' es wäre Schlafenszeit und Alles wär' vorbei".

Bij deze woorden brak er een stormachtig gelach uit. Richter zei nog dat Bismarck Duitschland als een familiegoed beschouwde en elken opvolger als een indringer. En terwijl de Duitschvrijzinnige voorman al deze dingen zei, zat graaf Herbert Bismarck, op wien alle oogen en de binocles van de gansche zaal gericht waren, aan zijn lessenaar rustig brieven te schrijven, net of de heele discussie hem volstrekt niet aanging! Eerst aan het einde van Richter's rede stond graaf Herbert op, sprak met eenige vrienden uit de conservatieve partij, en ging toen licht bij graaf Mirbach zitten, die een oude vriend van de Bismarcks en een heel goed spreker is, terwijl graaf Herbert slechts met veel moeite en lang niet gelukkig aan een debat deelneemt.

Graaf Mirbach trad dan ook voor den gewezen kanselier en diens onthullingen in het krijt. Niet uit kleingeestige rancune had, volgens hem, Bismarck zijne onthullingen gedaan, maar uit „vaderlandslievende bezorgdheid." En het was een allergrootste onbeschaamdheid, wanneer men het thans wilde doen voorkomen, dat die onthullingen tegen den persoon des keizers zouden zijn gericht.

Een scherpe tegenstelling met de rede van Mirbach vormde het betoog van den socialistischen voorman Liebknecht, die heftig op Bismarck afgaf en voor vriendschap met Engeland pleitte.

Langen tijd werd er nog voortgepraat, tot eindelijk graaf Herbert von Bismarck het woord vroeg voor een persoonlijk feit en het volgende zeide: „De afgevaardigde Haussmann heeft de meening uitgesproken, dat ik hier vandaag zou hebben te spreken. Na de verklaring van den rijkskanselier ontbrak mij de basis voor een zakelijke discussie, en het zou zonder practisch nut geweest zijn, indien ik, met het oog op mijn vroegere ambtelijke positie, ook slechts eenige veronderstellende opmerkingen had willen maken. Of ik overigens ben aangewezen om nu te spreken, is een quaestie van gevoel en van tact—en deze zijn bij verschillende menschen verschillend ontwikkeld. De radicaal Haussmann antwoordde scherp, dat hij over tact en gevoel met graaf Bismarck niet discussieeren wou, want juist in deze zaken staat de familie Bismarck tegenwoordig niet op de hoogte waarop zij staan moet. "Foei!" werd er van rechts geroepen, terwijl president Buol, met de handen aan het oor, al zijn best deed om het twistgesprek te begrijpen.

Maar niemand had nu meer iets te zeggen, en de vergadering werd gesloten.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

Wegens het Hoogfeest van Kerstmis zal de "Amigoe di Curaçao" in plaats van Zaterdag 26 December reeds aanstaanden Donderdag verschijnen.

WEGENS het overlijden van Z. D. H. Mgr. H. A. M. Joosten, bisschop van Marciana i. p. i. Apostolisch Vicaris van Curaçao zal de Gouverneur morgen Zondag 20 December niet ontvangen.

De Adjudant van den Gouverneur,
VAN WINGEN.

Het vertrek naar Bonaire van het Nederlandsche paketvaartuig "Gouverneur van Heerdt" is gewijzigd en bepaald op den 24n. en den 31n dezer insteden van den 5n. dezer en den 1n. Januari a. s.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Hermanas Marchena, M. Duval, Damian Baez 2, Anton Capriles, Georgio Borcio, Georgis Boreis, B. D. Jesurun, Devalle & Correa, H. Da Costa Gomez, M. & J. Cardoze, Henry D. Henriquez, Marceli Morales 2.

Niet voor bestelling vatbaar de volgende drukwerken geadresseerd aan: Rector del Colegio Santo Thomas—Pte., C. Neuman—Pietermaai.

* *

De slag is gevallen. Maandag jl. heeft de Koloniale Raad met meerderheid van stemmen het ontwerp der verhoogde invoerrechten aangenomen. Noch het eenstemmige gevoelen der pers, noch het adres der kooplieden heeft den Raad kunnen bewegen tegen het ontwerp te stemmen. Wat staat ons thans te doen? Napleiten? Dit ware zijn krachten en tijd slechts verspillen. Wat de minister verlangde is ten deele gedaan, men heeft getracht door nieuwe belastingen het *deficit* der koloniale kas eenigermate te dekken. Die nieuwe belasting is er thans in den vorm van verhoogd invoerrecht. Is zij rechtvaardig? De Curaçaosche pers, het adres der kooplieden heeft het duidelijk te verstaan gegeven, dat door deze verhooging der invoerrechten slechts een gedeelte der bevolking, de handelsstand getroffen wordt. En toch de handel is het, die in den zorgvollen tijd waarin wij ons bevinden, Curaçao kan bevoordeelen, die bij het opdroogen der andere bronnen van inkomsten ons nog eenig leven en welvaart kan bezorgen. Waarlijk door den handelsstand te treffen, door den handel te bemoeilijken bewijst men het volk geen weldaad. En wat blijft er thans over van onze vrijhaven? Voorwaar het principe is gesteld, men heeft nu slechts door te borduren op hetzelfde voorbeeld, door gestadig het invoerrecht te verhoogen om onze zoogenaamde vrijhaven weldra door stoomschepen en barken verlaten te zien. Maar wij zeiden het reeds, de slag is gevallen, napleiten baat tot niets. Men veroorlove ons echter nog eene bemerking. Waartoe dient op ons eiland de Kamer van koophandel?

Daar waar de pers en de kooplieden onderling samenwerkten tot wering van het ingediende ontwerp, hadden wij op zijn minst een krachtig en officieel protest van de Kamer van koophandel verwacht. Zij immers is op de eerste plaats geroepen de belangen van den handelsstand te verdedigen. Maar indien die Kamer op ons eiland slechts een bloote formaliteit is, indien én de leden, die haar samenstellen én de kiezers geen vertrouwen in hare werkzaamheid meer schijnen te hebben, indien, laten wij duidelijker spreken, de Raad het der moeite niet waard acht notitie te nemen der adressen, die in vroeger tijd door de Kamer van koophandel werden aangeboden, waarom dan die Kamer nog instandgehouden, waarom haar nog geldelijk gesteund?

Indien thans aan het verlangen

van den minister voldaan is door de invoering van een nieuwe belasting, mogen wij nu met vertrouwen hopen, dat ook de wensch van Zijne Excellentie omtrent bezuiniging zal worden ter harte genomen? Onzes inziens handelde de Raad verkeerd door eerst nieuwe belastingen uit te schrijven. Rede en plicht schreven voor *eerst* doelmatig te bezuinigen en *daarna*, indien het nog noodig bleek, eene nieuwe belasting in te voeren. Want, en zeer terecht wees hierop de Heer Maduro bij de motiveering zijner stem in de laatste vergadering van den Kolonialen Raad:

"Als men door het in het leven roepen van andere belastingen, het benoodigde bedrag bijeen krijgt, dan zal men voortgaan op een rijken voet te leven en nimmermeer aan bezuinigingen denken, welke toch hoogst noodzakelijk zijn en in ruime mate in ons al te weelderig huishouden gebracht kunnen worden."

Zal de Raad thans met des te meer ijver zijn aandacht wijden aan eene flinke bezuiniging? Wij vertrouwen het, ofschoon wij gegronde vrees koesteren, dat het den Raad in dezen geen ernst is. Ofschoon de pers bijna dag aan dag grootere en kleinere zaken aanwees, waarin volgens recht en billijkheid kan bezuinigd worden, hoorden wij tot dusver nog niet, dat in de samenkomsten van den Kolonialen Raad de aangeduide zaken een onderwerp van zakelijke bespreking uitmaakten. Dit spijt ons, want men moge thans al door de verhooging van het invoerrecht tijdelijk het *deficit* hebben kunnen wegnemen, wanneer men niet overgaat tot bezuiniging en tot bezuiniging op groote schaal zal men na verloop van eenigen tijd wederom tot nieuwe belastingen zijn toevlucht moeten nemen. Immers het is daghelder voor elkeen, die geen vreemdeling in onze kolonie is, dat de inkomsten zoo zij al niet verminderen zeker *niet toenemen*, terwijl de uitgaven, zonder groote bezuiniging *onvermijdelijk toenemen*.

In de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* kon men dezer dagen lezen, dat het wenschelijk zou zijn een hervormer der financiën naar Curaçao te zenden, gelijk er voor eenigen tijd een inspecteur der troepen gezonden werd. Zoo'n kwaad idée nog niet, indien die hervormer slechts een man blijkt te zijn van de type van een Van Hoogstraten.

⁂

De *Prins Willem II* van de Koninklijke West-Indische Maildienst komende van Haïti deed Maandagavond onze haven aan, doch stoomde dadelijk door naar het Schottegat, waar zij voor anker kwam. De boot had een verdacht ziektegeval aan boord, dat zich den volgenden dag tot gele koorts verklaarde, waarom zij de haven verliet zonder communicatie met den wal gehad te hebben om den zieke aan het Quarantaine-gebouw af te zetten. Dienzelfden middag zette de *Prins Willem II* hare reis verder voort.

⁂

In den vroegen morgen van j. l. Woensdag liep de Duitsche boot *Thuringia* op de Zuid-Oostelijke kust van ons eiland. De agenten der lijn, de heeren Edwards, Henriquez & Co begaven zich reeds spoedig met eenige experten naar de boot ten einde maatregelen te nemen haar vlot te krijgen en de lading te bergen. Naar wij vernemen zal het niet gemakkelijk gaan de boot uit hare lastige positie te bevrijden, tevens heeft men reeds met de eigenaren der plantage schikkingen getroffen tot opbergen der lading.

⁂

Donderdag-avond j. l., terwijl een Engelsche boot onze haven verliet, liep de Amerikaansche driemaster "Estelle", die de haven wilde binnen zeilen, dicht bij den havenmond op strand.

Zonder schade geleden te hebben kwam het schip echter des nachts weder vlot.

⁂

De laatste berichten over Cuba melden, dat generaal Weyler met zijne troepen de provincie Habana is binnengetrokken.

Over den dood van Maceo zijn nieuwe bijzonderheden verstrekt door zijn geneesheer Dr. Zertucho, die krijgsgevangen is gemaakt.

Volgens hem kreeg Maceo den 7den December een kogel in het hoofd en een in den buik gedurende een gevecht met de Spaansche troepen onder Majoor Cilizaga. Het lijk van het hoofd der opstandelingen bleef in de handen der Spanjaarden.

Van beide kanten was de strijd bloedig; de Spanjaarden stonden tegenover een grootere macht dan zij gedacht hadden. De eerste ontmoeting was vreeselijk; meer dan 150 Spanjaarden vielen; maar de Spaansche troepen, aangevuurd door hun aanvoerder, die zich onder de kreet "Leve Spanje" het eerst op den vijand wierp, beslisten den strijd; de Cubanen trokken terug en bij het terugtrekken viel Maceo.

De Spanjaarden hebben een groot getal opstandelingen gevangen genomen; meer dan 400 geweren, een mitrailleuse en 150 paarden vielen in hun handen.

De zedelijke gevolgen van Maceo's dood zijn groot, zelfs in New-York, waar men zich houdt alsof men niets weet van dezen veldslag en weigert eenig bericht te geven over den dood van Maceo.

De Amerikanen hebben zich meester gemaakt van 10 kisten wapenen, die naar men meent bestemd waren voor Cuba.

De Spaansche stoomboot Maria Cristina is uit Spanje vertrokken met 2200 man: ook hield men daar 50,000 man gereed om te vertrekken in geval van noodzakelijkheid en nu is de onmiddelijke inscheping gelast.

⁂

Gisteren overleed alhier in den ouderdom van ruim 73 jaren de Heer J. H. M. Fliers, gepensionneerd sergeant-majoor van het Ned. Leger. Tijdens zijn langdurig verblijf in onze kolonie had de Heer Fliers zich door zijn edel, humaan gedrag vele vrienden gemaakt.

Begeleid door een langen stoet van vrienden en bekenden, met militairen, de kist gedekt met de hollandsche vlag, terwijl de kapel van het garnizoen treurmuziek deed hooren, werd de overledene op het R. K. Kerkhof ter aarde besteld. De Heer Fliers was 24 Aug. 1823 te Haarlem geboren. Na een diensttijd van 25 jaren, waarvan 8 in Oost-Indië doorgebracht, nam hij ontslag uit den militairen dienst. De overledene was gerechtigd tot het dragen der koperen en zilveren medaille. Terwijl wij zijne bedroefde familie onze deelneming betuigen, bevelen wij Gode zijne ziel.

Hij rustte in vrede.

NEDERLAND.

Reuter seint dato 14 Nov. uit Grenoble:

"De Koninginnen Emma en Wilhelmina der Nederlanden bezochten heden de Grande Chartreuse. Op haar terugweg kwamen zij door Grenoble, waar de Vorstinnen door den maire verwelkomd werden. De Koningin-Regentes toonde zich getroffen door de ontvangst en gaf te kennen, dat zij het betreurde niet langer in het schoone land te kunnen vertoeven. H. H. M. M. keerden vervolgens naar Aix-les-Bains terug."

BUITENLAND.

Rome.—Z. H. heeft in gehoor ontvangen den Canadeeschen kolonel Gustave Adolphe Drolet, ridder van het Legioen van Eer, gewezen Pauselijk zouaaf, alsook dr. Von Jagemann, gezant van Baden bij het Pruisisch hof. Nog ontving Z. H. in bijzondere gehoor prinses Marie van Turn en Taxis, en den heer Alexander Wienawski, staatsraad van Rusland, vertegenwoordiger van het ministerie van buitenlandsche zaken in Polen.

De *Agence nationale* verzekert, dat de jonge koning Alexander van Servië tijdens zijn verblijf te Rome den Paus zal komen bezoeken en zich daartoe naar het Vaticaan zal begeven uit de Duitsche of Oostenrijksche ambassade.

Onlangs had in de kerk der H. Bewaarengelen te Rome de Mis van Requiem plaats voor de overleden Pauselijke strijders. Mgr. Cassetta, Latijnsch patriarch van Antiochië en vice-gerente van Rome, pontificeerde, terwijl de Gregoriaansche kapel Palestrijnsche muziek uitvoerde. Onder de elevatie werd de marsch der Zilverbazuinen geblazen. De plechtigheid werd bijgewoond door generaal Pianciani met alle hoofdofficieren, deputaties van de Zwitsersche garde, de Palatijnsche wacht en de Pauselijke gendarmerie, alsmede door vele oud-strijders met hunne gezinnen.

— Mgr. Sogaro, gewezen apostolisch vicaris van Soedan, heeft van Z. H. den Paus opdracht bekomen een seminarie te stichten te Caïro, daar de beweging van terugkeer der schismatieke Kopten tot het Katholicisme met den dag sterker wordt.

Italie.—Naar het schijnt, worden er, hoewel niet officiëel, besprekingen tusschen het Vaticaan en het Quirinaal gevoerd naar aanleiding van de reis van Mgr. Macario. De kardinaal-aartsbisschop van Milaan, die de eer heeft in een bijzonder slecht blaadje bij de liberale partij te staan, heeft een bezoek gebracht aan koning Humbert te Monza en is daarbij met alle aan zijn rang verschuldigde eerbewijzen ontvangen. Deze opzienbarende daad is blijkbaar niet geschied zonder medeweten van het Vaticaan. Er is geen twijfel aan, of Leo XIII zal gevolg geven aan Menelik's wensch: zijnen invloed te doen gelden, om een eervollen vrede tusschen Abyssinië en Italië te doen tot stand komen en die, gelijk wij in ons vorig nummer melden, reeds tot stand gekomen is. Waarschijnlijk stond de reis van kardinaal Ferrari hiermêe in verband; tot de Italiaansche regeering kon de Paus zich niet wenden, want die erkent hij niet; tot Humbert als koning van Italië evenmin. Men zal dan ook opmerken, dat de kardinaal den koning bezocht te Monza, hem dus slechts als koning van Piemont erkennende.

Frankrijk.—Een decreet van den Franschen resident op Madagascar schaft de slavernij af op het gansche grondgebied der nieuwe Fransche kolonie.

—De eerw. heer Perrot, 60 jaar oud, bestuurder van het geestelijk college, gevestigd in het oude kasteel van Morangis, Seine et Oise, werd 's nachts te 4 uur in zijn kamer op de eerste verdieping uit zijn slaap gewekt door een man, die hem met een hamer eenige slagen op het hoofd toebracht. De priester riep om hulp. Een dienaar kwam toegeloopen en vond den ouden geestelijke bijna levenloos, in zijn bloed badend: de moordenaar was reeds gevlucht. Diefstal was de drijfveer der misdaad; de toestand van den geestelijke is zorgelijk.

Duitschland.—Het vonnis van den krijgsraad in de zaak Brüsewitz moet reeds zijn geveld doch wordt streng geheim gehouden. Er wordt beweerd, dat de luitenant is veroordeeld tot verwijdering uit het leger en zes jaren vestingstraf, tot het ondergaan waarvan hij reeds in burgerkleeren naar Ehrenbreitstein zou zijn gevoerd.

— Keizer Wilhelm heeft als koning van Pruisen een besluit uitgevaardigd, waardoor de rood witte vlag der provincie Posen in wit zwart-wit wordt veranderd. Rood wit was de Poolsche en tevens de historische kerkelijke vlag, zoodat dit besluit veel ontevredenheid in de provincie verwekt.

— In antwoord op een aan de duitsche Keizerin ter gelegenheid van haar verjaardag gezonden schrijven met hartelijken gelukwensch, ontving de berlijnsche gemeenteraad onderstaand schrijven van H. M.:

"Ik heb de verzekering van trouw en hoogachting van den gemeenteraad, op mijn verjaardag met dank ontvangen. De belangstelling, welke de gemeenteraad uitspreekt voor mijn streven tot leniging van nood en ellende en tot verheffing van het zedelijk en materieel welzijn der bewoners van onze stad en ons land, verheugt mij zeer. Zal echter dit streven, waar ook duizenden berlijnsche burgers, vrouwen en jongedochters, uit alle kringen, in bereidwillige naastenliefde wedijverend, deelnemen, verder vruchtbaar zijn, — zal voor alle dingen, wat mij het meest aan het hart ligt, het zedelijk godsdienstig leven van ons volk, met name in de rijkshoofdstad, verder vorderingen maken, dan is het noodig, de heelende en verzoenende kracht van het Christendom rijker te ontplooien en te sterken. Daarvoor moeten offers van alle zijden gebracht worden.

"Het is daarom mijn innige wensch en mijn bepaalde hoop, dat de Gemeenteraad de door hem uitgesproken erkenning van nood en van gewenschte hulp, zoomede de verzekering van trouw en dankbaarheid jegens mij, daarin betoone, dat hij zich de aangeboden gelegenheid voor een groot gemeenschappelijk liefde- en vredeswerk van de Kerk, ten behoeve van de stad en haar inwoners ten nutte moge maken. Door verzoenend elkander te gemoet te komen en met een goeden wil, zijn de zwarigheden en het misverstand gemakkelijk te verhelpen, waardoor, ten gevolge van het verzuim van een reeks van jaren, de kerkelijke nooden onzer hoofdstad geboren zijn.

"Ik richt derhalve tot u het verzoek, dat gij dit belangrijke vredeswerk, dezen mijn innigen wensch voor Berlijn, bevorderen en vervullen zult, en gij met uw rijke middelen, waarmede gij voor den uitwendigen bloei onzer hoofdstad u thans ook voor de heiligste en gewichtigste levensvraag, den innerlijken bloei van het godsdienstig leven, verdienstelijk zult maken, de beschaving dezer stad en daarmede de ontwaking van het christelijk gemeenteleven bevorderen en alzoo voor onze stad een dreigend gevaar door een waardige en schoone daad afwenden zult."

Amerika.— Een Amerikaansch blad deelt het volgende verhaal mede: Hugh Gallagher, koopman te Montclair, moest voor eenigen tijd terechtstaan wegens overtreding van de wet, waarbij het aan kooplieden verboden is, de trottoirs te versperren. De heer Gallagher is een der rijkste ingezetenen van de stad, en was bovendien candidaat bij een der jongste verkiezingen. Zijn drukke zaken stonden hem dan ook niet toe, zelf voor den rechter te verschijnen. Maar toen zijn zaak voorkwam, is de heer Gallagher in zijn winkel aan de telefoon gaan staan en heeft den rechter opgescheld: "Hallo, mijnheer de rechter, ik erken schuldig te zijn."—"Toen dollar boete", antwoordde de rechter.—"In orde," hernam Gallagher. "'t Spijt mij u het geld niet door de telefoon te kunnen zenden, maar ik zend het u dadelijk door een bediende. Adieu."

Zoo heeft de Amerikaansche rechter een vonnis door de telefoon uitgesproken.

ADVERTENTIEN.

AVISO

Gran Agencia Funeraria

Los infrascritos tienen el honor de participar al público en general, que han establecido en esta una Agencia Funeraria, la cual quedará abierta el lunes próximo 14 del corriente á las 7 p. m., y se comprometen en ofrecer de venta los siguientes:

Urnas de lujo. 1a clase, estilo francés, forradas en paño fino, con pasamano y flecos, forma especial.
id. id. 1a clase, estilo francés, forradas en paño fino, sin pasamanos y flecos, forma especial.
id. id. 1a clase, estilo francés, color de carei, forma especial.
id. id. 1a clase, estilo francés, color de pino forma especial.
id. id. 1a clase, estilo francés, color de carei, forma de pescado.
id. id. 1a clase, estilo francés, forradas en paño fino, con pasamano y flecos, forma especial.
id. id. 1a clase, estilo francés, forradas en paño fino, sin pasamano y flecos, forma especial.

Urnas de medio lujo, 2a clase, estilo caraqueño, negras, forma especial.
id. id. 2a clase, estilo caraqueño, imitacion de caoba, forma especial.
id. id. 2a clase, estilo caraqueño, forradas en pana y tussah negra, forma especial.

Urnas 3a clase, estilo curazoleño, negras.
id. id. estilo curazoleño, forradas en pana y tussah negra.

Urnas 4a clase, estilo curazoleño, forma antigua, con agarraderas de hierro.

Urnas para párvulos, diferentes tamaños, precios según tamaño.

COCHES FÚNEBRES
Coche fúnebre, 1a clase, de lujo, con 2 caballos (pareja americana).
id. id. 2a clase, de medio lujo, con dos caballos (pareja criolla).
id. id. 3a clase, con 1 mula.
id. id. 4a „ „ 1 mula.

Candelabros dorados, de lujo, de 20 velas de esperma, carpeta y sillas redondas, de lujo con flecos para alquiler.
id. dorados, de 1 vela de esperma, con sillas y carpeta.
id. de madera negra, de 1 vela de esperma, con sillas y carpeta, gratis.

Por más informes ocúrrase á la Agencia,

Curazao 12 de Diciembre 1896.

J. R. WELHOUS & Co.

En la Agencia hay de venta un elegante surtido de todas clases de agarraderas y planchas de nicle para urnas.

Nota.—La Agencia estará abierta desde las 8 a. m. hasta 8 p. m. todos los días, con excepción de los domingos y días feriados.—Los empresarios invitan amistosamente al público venir á visitar la Agencia.

Sitio en Pietermaai al pié del cerro "Altena."

TYD-TAFEL.

DE STOOMSCHEPEN VAN "THE RED D LINE"

TUSSCHEN

NEW-YORK,

LA GUAYRA, PUERTO CABELLO, CURAÇAO, CORO EN MARACAIBO

1896	Caracas	Venezuela	Philadelphia	Caracas	Venezuela	Philadelphia
Vertrekt van NEW YORK....	Nov. 4	Nov. 14	Nov. 24	Dec. 3	Dec. 12	Dec. 23
Komt aan te CURAÇAO	„ 10	„ 20	„ 30	„ 9	„ 18	„ 29
Vertrekt van „	„ 11	„ 21	Dec. 1	„ 10	„ 19	„ 30
Komt aan te PTO. CABELLO	„ 12	„ 22	„ 2	„ 11	„ 20	„ 31
Vertrekt van „	„ 13	„ 23	„ 3	„ 12	„ 21	Jan. (97) 2
Komt aan te LA GUAYRA..	„ 14	„ 24	„ 4	„ 13	„ 22	„ 3
Vertrekt van „ ..	„ 17	„ 27	„ 7	„ 16	„ 26	„ 7
Komt aan te PTO. CABELLO	„ 18	„ 28	„ 8	„ 17	„ 27	„ 8
Vertrekt van „	„ 18	„ 28	„ 8	„ 17	„ 28	„ 8
Komt aan te CURAÇAO	„ 19	„ 29	„ 9	„ 18	„ 29	„ 9
Vertrekt van „	„ 20	„ 30	„ 9	„ 19	„ 30	„ 9
Komt LA GUAYRA aan .... om passagiers en *Mails* aan wal te zetten en in te nemen	„ 21	Dec. 1	„ 10	„ 20	„ 31	„ 10
Komt aan te NEW-YORK....	„ 27	„ 7	„ 16	„ 26	Jan. (97) 6	„ 16

Stoomschip Maracaibo

Vertrekt van CURAÇAO....	Nov. 11	Nov. 21	Dec. 1	Dec. 10	Dec. 19	Dec. 30
Komt aan te MARACAIBO....	„ 12	„ 22	„ 2	„ 11	„ 20	„ 31
Vertrekt van "	„ 17	„ 27	„ 11	„ 16	„ 27	Jan. (97) 6
Komt aan te CURAÇAO......	„ 18	„ 28	„ 17	„ 17	„ 28	„ 7

De Stoomschepen van deze lijn zijn expresselijk in Philadelphia voor deze vaart gebouwd en hebben zeer geriefelijke kajuiten voor passagiers.

RIVAS, FENSOHN & Cia.,
Agenten.

[illegible]